

Kopsavilkums par semināra rezultātiem par datu iegūšanu atbilstoši etniskajai piederībai romu tautības iedzīvotāju un citu mazākumtautību grupās

Semināra mērķi bija:

- izprast, kā iegūt un izmantot datus par romu tautības iedzīvotājiem un citām mazākumtautībām, ņemot vērā Vispārīgās datu aizsardzības regulas noteikumus;
- noskaidrot, kā praktiski apkopot struktūras, procesa un rezultātu rādītājus nacionālā romu stratēģiskā ietvara plānošanai un novērtēšanai politikas galvenajās jomās, īpaši valstīs ar nelielu romu iedzīvotāju skaitu.

Pasākumā piedalījās valsts institūciju pārstāvji un reģionālie eksperti no Daugavpils valstspilsētas, Dobeles novada, Jelgavas valstspilsētas, Madonas novada un Ventspils valstspilsētas, kā arī nevalstisko organizāciju pārstāvji un pētījumu centru speciālisti.

Seminārā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras eksperti, Tehniskās palīdzības un kapacitātes stiprināšanas nodaļas vadītāja vietniece Ursula Tentšerte (*Ursula Till-Tentschert*) un Projekta vadītājs romu iekļaušanas jautājumos Andrejs Ivanovs (*Andrey Ivanov*) informēja par:

- iespējām vākt un izmantot datus par romiem un citām mazākumtautībām, ņemot vērā Vispārīgās datu aizsardzības regulas noteikumus;
- dažādu rādītāju praktisku apkopošanu nacionālā romu stratēģiskā ietvara plānošanai un novērtēšanai politikas galvenajās jomās.

Pasākuma dalībnieki dalījās pieredzē par iespējām sasniegt mazākumtautību un romu iedzīvotājus, veidojot cieņpilnu saziņu. Savstarpēja uzticēšanās ir svarīgs pamats tam, lai iegūtu precīzus datus un nodrošinātu nepieciešamo rādītāju pieejamību.

Romu iedzīvotāju skaists Latvijā.

Pēc Centrālās statistiskās pārvaldes datiem uz 2021.gada 1.janvāri Latvijā reģistrēti 6842 romu tautības pārstāvji. 2015.gada pētījums "Romī Latvijā" apliecināja, ka tikai 36,5% romu norāda savu etnisko piederību

Semināra galvenie secinājumi ir:

- 1) **Nacionālā līmenī ir pieejami tautas skaitīšanas dati etniskajā greizumā un atsevišķu valsts iestāžu sniegtie dati par romiem:**
  - Izglītības un zinātnes ministrija katru trešo gadu veic romu izglītības monitoringu, apkopojot atsevišķu pašvaldību sniegtos datus;
  - Nodarbinātības valsts aģentūra apkopo datus par ilgstošiem bezdarbniekiem un

izmantotajiem pakalpojumiem;

- Nacionālās veselības apdrošināšanas sistēmā ir pieejami dati par romiem;
- Tiesībsarga biroja apkopo datus par romu tiesību īstenošanu;
- Tīmekļvietnē data.stat.gov.lv¹ ir pieejami dati par iedzīvotāju valstisko piederību, iedzīvotāju skaitu pēc vecuma grupām un tautības, kā arī migrantu, dzimušo un mirušo iedzīvotāju skaitu pēc tautības dažādos laika periodos. Centrālās statistiskās pārvaldes Sociālās statistikas departamenta pārstāve informēja, ka 2015.gadā tika veikta tautas mikroskaitīšana, kas parādīja, ka 20 % romu nedzīvo deklarētajā adresē.

- 2) Lai izvērtētu romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanas progresu, ir **regulāri jāapkopo dati no nacionālā līmenī pieejamiem avotiem, kā arī jāizmanto Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras sagatavoto rādītāju kopums (17 galveno un 27 papildus indikatoru piemērošana)**², ņemot vērā datu pieejamību par romiem nacionālajā līmenī, un romu iedzīvotāju skaitu.
- 3) **Jāattīsta ciešāka sadarbība starp valsts un pašvaldības institūcijām un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras ekspertiem**, lai pilnveidotu Latvijas romu integrācijas politikas monitoringu. Projekta “Latvijas romu platforma VI” ir paredzēta priekšizpēte (2022.gadā) un pētījums par romu situāciju Latvijā (2023.gadā). Jāņem vērā, ka tehniskie izaicinājumi un iespējas romu datu vākšanai Latvijas pašvaldībās ir atšķirīgas.
- 4) Nacionālā līmenī ir **jāveic aptaujas par diskriminācijas attieksmes jautājumiem pret romiem**.
- 5) **Jāveicina savstarpēja uzticēšanās starp romiem, valsts pārvaldes institūciju speciālistiem un pētniekiem, kā arī romu respondentu informēšana par aptaujas vai pētījuma mērķiem**. Datu vākšanas procesā ir ieteicams izmantot **romu tautības pārstāvjus** - mediatorus, ģimenes asistentus un skolotāju palīgus, biedrību pārstāvjus un kopienas aktīvos pārstāvjus, lai saņemtu informāciju par romu situāciju vietējā līmenī.
- 6) Apkopojot romu datus, **būtu jāņem vērā romu kopienas dažādība pēc valodas**,

---

¹ <https://stat.gov.lv/lv>

² Saskaņā ar 2021 .gada 12.marta Eiropas Savienības Padomes ieteikumu par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību stratēģisko ietvaru īstenošana būs jāuzrauga un jāizvērtē izmantojot gan nacionālā līmenī pieejamos datus, gan Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras sagatavoto rādītāju kopumu. Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras rādītāju kopums romu stratēģiskā ietvara progresu novērtēšanai ir iekļauts 2020.gada 7.oktobra paziņojuma 2.pielikumā un Uzraudzības sistēmā Eiropas Savienības romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskajam ietvaram - uzdevumi un rādītāji (Pieejams: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/2020-portfolio_of_indicators_working-paper_en.pdf).

reliģiskās piederības un kultūras iezīmēm.

- 7) Veicot pētījumus par romu situāciju valstī, **būtu jāizmanto gan kvalitatīvo un kvantitatīvo datu vākšanas metodes.** Ja valstī, ir neliels romu iedzīvotāju skaits, tad būtu jāizmanto **kvalitatīvo datu vākšanas metode, sadarbojoties ar vietējiem romu aktīvistiem.**
- 8) Savstarpēji sadarbojoties visām iesaistītajām pusēm būtu **jāgatavo romu etnisko datu vākšanas sistēma,** kas atbilstu Vispārējo datu regulas prasībām.

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis materiāls ir izstrādāts projekta „Latvijas romu platforma V” ietvaros (līgums Nr. 881892-NRP5-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” finansiālo atbalstu. Par materiāla saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis